

30 Απριλίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΟΛΓΑ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις
Αρ. 228/88 και 284/88)

5 Αναθεωρητική Έφεση — Αίτηση αναστολής πρωτόδικης απόφασης μέχρι την εκδίκαση της Έφεσης — Η αναστολή αποτελεί εξαιρετικό μέτρο — Συμμόρφωση προς την απόφαση απαιτείται ανεξάρτητα από την μη επιβολή τιμωρίας για καταφρόνηση του Δικαστηρίου — Εξαιρετικές περιστάσεις στοιχειοθετούνται από το ενδεχόμενο πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημιάς στον αποτυχόντα αιτητή στην προσαφυγή.

10 Μετά την καταχώρηση έφεσης κατά της πρωτόδικης απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου με την οποία ακυρώθηκε ο διορισμός επτά ενδιαφερομένων μερών στη θέση του Διοικητικού Λειτουργού Α', η Διοίκηση (καθ' ων η αίτηση) καταχώρησε αίτηση για αναστολή της πρωτόδικης απόφασης μέχρι την εκδίκαση της έφεσης.

15 Ο Γενικός Εισαγγελέας υιοθέτησε τη νομική επιχειρηματολογία που είχε παλαιότερα προβάλει στην υπόθεση Θαλασσινού v. Δημοκρατίας σε παρόμοια αίτηση. Σύμφωνα με την εισήγησή του η αναστολή θα έπρεπε να είναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση, παρά την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση Δημοκρατία v. Θαλασσινού στην οποία είχε αποφασιστεί ότι τα διοικητικά όργανα δεν τιμωρούνται για ανυπακοή σε αποφάσεις του δικαστηρίου που εκδίδονται βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Περαιτέρω δε εισηγήθηκε πως η παρούσα υπόθεση διακρίνεται από την Θαλασσινού γιατί η μη συμμόρφωση της Διοίκησης με την απόφαση του Δικαστηρίου δεν αποστερούσε, στην προκειμένη περίπτωση, τους επιτυχόντες αιτητές από ο,τιδήποτε.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την αίτηση, αποφάσισε ότι:

(1) Η εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα παραγνωρίζει:

(α) Το ηθικό συμφέρον των επιτυχόντων αιτητών στη διασφάλιση της ιεραρχίας στο τμήμα τους σύμφωνα με το νόμο, και

5

(β) Το συμφέρον του δημοσίου στη διαφύλαξη της νομιμότητας στο πεδίο της κρατικής λειτουργίας.

(2) Η αναστολή συνιστά εξαιρετικό μέτρο και κατ' επέκταση εξαίρεση του κανόνα ότι απόφασεις που εκδίδονται βάσει του άρθρου 146 δεν αποστέλλονται - Υιοθέτηση απόφασης *Θαλασσινού ν. Δημοκρατίας* ημερομηνίας 24.10.90. Εξαιρετικές περιστάσεις μπορεί να στοιχειοθετηθούν από το ενδεχόμενο πρόκλησης ανεπαρκούς ζημιάς στον αποτυχόντα αιτητή (στην προσφυγή). Η διασφάλιση της λειτουργίας της Πολιτείας μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας καθιστά την αναστολή πραγματικά εξαιρετικό μέτρο δεδομένου ότι μετά την ακύρωση παραμερισμός της ακυρωθείσας απόφασης συνιστά μορφή εκτροπής από τη νομιμότητα, η οποία αποδυναμώνει την αρχή του κράτους δικαίου στην οποία θεμελιώνεται η Κυπριακή Πολιτεία.

10

15

(3) Με την παραγνώριση μέχρι σήμερα της πρωτόδικης απόφασης τίθεται το ερώτημα ποιό είναι το κύρος των δημοσίων υπαλλήλων οι οποίοι συνεχίζουν να κατέχουν παράνομα θέσεις μετά την ακύρωση του διορισμού τους από το Ανώτατο Δικαστήριο και κατ' επέκταση ποιά η νομική υπόσταση των πράξεών τους από θέσεις που δεν νομιμοποιούνται να κατέχουν.

20

25

Η αίτηση απορρίπτεται.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Θαλασσινού ν. Δημοκρατίας (Προσφυγές Αρ. 345/88, 10/89 και 747/89, ημερ. 24.10.90)

Δημοκρατία ν. Θαλασσινού (1991) 3 Α.Α.Δ. 423

30

Θαλασσινού ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 942

Christoudias v. Republic (1985) 3 C.L.R. 1615

Republic v. Liverdos (1986) 3 C.L.R. 936

Veis and Others v. Republic (1979) 3 C.L.R. 390

Veis and Others v. Republic (1979) 3 C.L.R. 537

35

Republic v. Petrides (1981) 3 C.L.R. 246

Αίτηση.

Αίτηση για την αναστολή της ακυρωτικής απόφασης μέχρι την εκδίκαση της έφεσης.

5 Μ. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Λ. Κουρσουμπά (Κα.), Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας και Τ. Πολυχρονίδου (Δ/νίς), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους καθ' ων η αίτηση-αιτητές.

10 Α.Σ. Αγγελίδης, για την αιτήτρια-καθ' ης η αίτηση στην υπόθεση 228/88.

Α. Ευτυχίου, για τον αιτητή καθ' ου η αίτηση στην υπόθεση 284/88.

Α. Παναγιώτου, για το ενδιαφερόμενο μέρος.

Cur. adv. vult.

5 Ο Δικαστής κ. Πικής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

0 ΠΙΚΗΣ, Δ: Το Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας που παρέχεται από το άρθρο 146 του Συντάγματος, (βλ. άρθρο 11(2) του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου του 1964 (Ν. 33/64), ακύρωσε το διορισμό επτά ενδιαφερομένων μερών στη θέση του Διοικητικού Λειτουργού Α' στον κλάδο του Γενικού Προσωπικού. Η απόφαση έχει εφεσιβληθεί. Με αίτηση της Διοίκησης (καθ' ων η αίτηση) 1 ημερομηνίας 25/8/90 επιζητείται η αναστολή της ακυρωτικής απόφασης μέχρι την εκδίκαση της έφεσης. Άλλη ενδιάμεση αίτηση για αναστολή μέχρι την αποπεράτωση της εκδίκασης της παρούσας αίτησης κρίνεται από τους διαδίκους ότι έχει απωλέσει το αντικείμενό της και δε θα μάς απασχολήσει.

Ο Γενικός Εισαγγελέας υιοθέτησε τη νομική επιχειρηματολογία την οποία πρόβαλε στην αίτηση στην υπόθεση

Θαλασσινού ν. Δημοκρατίας* για την παροχή αναστολής. Δεν την επανάλαβε όμως επειδή συνοψίζεται περιεκτικά στην πιό πάνω απόφαση. Η αναστολή πρωτόδικης απόφασης αναθεωρητικού δικαστηρίου μετά την άσκηση έφεσης πρέπει, όπως υπέβαλε, να είναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση διενκρίνισε όμως ότι η αναστολή κρίνεται αναγκαία παρά την πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην άσκηση της δευτεροβάθμιας αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας στην υπόθεση *Δημοκρατία ν. Θαλασσινού*** στην οποία αποφασίστηκε ότι οι διοικητικές αρχές ή όργανα που επιδεικνύουν ανυπακοή ή δε συμμορφώνονται με αποφάσεις του Δικαστηρίου που εκδίδονται βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος δεν υπόκεινται σε τιμωρία για καταφρόνηση του Δικαστηρίου. Δε θα ασχοληθώ στην υπό εξέταση αίτηση με τη δέσμευση που δημιουργεί η πιό πάνω απόφαση ενόψει της εκ πρώτης όψεως διαπιστούμενης σύγκρουσης της με προηγούμενες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, όπως είχα την ευκαιρία να αναφέρω στην *Θαλασσινού ν. Δημοκρατίας****. Ότι θα επισημάνω και θα χαιρετήσω είναι τη θέση του Γενικού Εισαγγελέα ότι οι διοικητικές αρχές δε συναρτούν τη συμμόρφωση τους με τις δικαστικές αποφάσεις βάσει του άρθρου 146 με το ενδεχόμενο αντιμετώπισης κυρώσεων από τους λειτουργούς που υποχρεούνται να τις εφαρμόσουν. Οποιαδήποτε άλλη προσέγγιση θα ήταν αντινομική προς την αρχή του κράτους δικαίου που επιβάλλει τη διακίνηση κάθε αρχής και οργάνου της Πολιτείας μέσα στα πλαίσια του δικαίου και καταστρεπτική για την ευνομία στην Πολιτεία. Ο Γενικός Εισαγγελέας, άσχετα από τις επιφυλάξεις που διατύπωσε για την ορθότητα του νομικού βάρθρου της απόφασης Θαλασσινού, της 24/10/90, τις

* Συνεκδ. Υπ. 345/88, 10/89 και 747/89, εκδόθηκε στις 24/10/90 και θα δημοσιευτεί στους τόμους (1990) 3 Α.Α.Δ.

** (1991) 3 Α.Α.Δ. 203.

*** (1991) 4 Α.Α.Δ. 942.

5
10
15
20
25

οποίες όπως είπε θα αναπτύξει κατά την έφεση που έχει ασκηθεί εναντίον της πρωτόδικης απόφασης, εισηγήθηκε ότι αποδοχή των αρχών που περιέχονται σε εκείνη την απόφαση δεν οδηγεί αυτομάτως στην απόρριψη και αυτής της αίτησης. Στην *Θαλασσινού*, η παράλειψη εκ μέρους της Διοίκησης να συμμορφωθεί με την ακυρωτική απόφαση έπληττε ευθέως τα δικαιώματα του αιτητή και για το λόγο αυτό διακρίνεται από την παρούσα αίτηση με έρεισμα τα γεγονότα των δυο αιτήσεων. Στην υπό εκδίκαση αίτηση επεσήμανε ότι η μη συμμόρφωση της Διοίκησης με την απόφαση του δικαστηρίου, η οποία είναι παραδεκτή, δεν αποστερεί τους επιτυχόντες αιτητές από στιδήριτοτε. Η εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα παραγνωρίζει:-

15

(α) Το ηθικό συμφέρον των επιτυχόντων αιτητών στη διασφάλιση της ιεραρχίας στο τμήμα τους σύμφωνα με το νόμο, και ακόμη σημαντικότερο,

(β) Το συμφέρον του δημοσίου στη διαφύλαξη της νομιμότητας στο πεδίο της κρατικής λειτουργίας.

20
25

Η απόφαση στην *Θαλασσινού* της 24/10/90 (ανωτέρω) δεν είναι η μόνη στην οποία κρίθηκε ότι η αναστολή ακυρωτικής απόφασης αναθεωρητικού δικαστηρίου συνιστά εξαιρετικό μέτρο*. Και σε τρεις παλαιότερες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου υιοθετείται το ίδιο κριτήριο για αναστολή, δηλαδή ότι η αναστολή συνιστά εξαιρετικό μέτρο και κατ' επέκταση εξαίρεση του κανόνα ότι αποφάσεις που εκδίδονται βάσει του άρθρου 146 δεν αναστέλλονται.

30
35

---

* (βλ. *CHRISTOUDIAS v. REPUBLIC* (1985) 3 C.L.R. 1615 - Παραπέμπουμε επίσης στην υπόθεση *REPUBLIC v. LIVERDOS* (1985) 3 C.L.R. 936, στην οποία ο Δικαστής Λ. Λοΐζου διατύπωσε σοβαρές αμφιβολίες αν είναι καν επικτή η αναστολή πρωτόδικης απόφασης στον τομέα της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας βάσει της Δ.35 Θ.18 υποδεικνύοντας ότι η διάταξη αυτή παρέχει εξουσία για την αναστολή της εκτέλεσης και όχι της απόφασης του Δικαστηρίου.

Οι υποθέσεις αυτές είναι *Veis & Others v. Republic**
Veis and Others v. Republic**, και *Republic v. Petrides****
 Και στις τρεις αυτές υποθέσεις ο πρώην Πρόεδρος του
 Ανωτάτου Δικαστηρίου, κ. Τριανταφυλλίδης, κατέληξε,
 μετά από θεώρηση της φύσης της δικαιοδοσίας βάσει του 5
 άρθρου 146 και της άσκησης της στο πλαίσιο του Κυπρια-
 κού Συντάγματος ότι, η αναστολή αντενδείκνυται εκτός
 αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. Όπως συνάγεται
 από το αποτέλεσμα των πιο πάνω αποφάσεων, εξαιρετι-
 κές περιστάσεις μπορεί να στοιχειοθετηθούν από το ενδε- 10
 χόμενο πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημιάς στον αποτυχόν-
 τα αιτητή (στην προσφυγή). Συγχρόνως υπέδειξε ότι η
 άσκηση έφεσης αποτελεί βάσιμο λόγο για το αρμόδιο διοι-
 κητικό όργανο να μην προβεί στην άσκηση της διακριτικής
 του ευχέρειας στην επανεξέταση του θέματος πριν την έκ- 15
 βαση της έφεσης. Μπορεί επίσης να λεχθεί ότι ο περί Δη-
 μοσίας Υπηρεσίας Νόμος 1/90, όπως και ο νόμος που
 αντικατέστησε, (Ν. 33/67), παρέχει ευρείες εξουσίες για
 την πλήρωση λειτουργικών κενών στην Δημόσια Υπηρε- 20
 σία για το χρόνο που μπορεί να μεσολαβήσει μεταξύ της
 πρωτόδικης απόφασης και της εκδίκασης της έφεσης'.

Όπως είχα την ευκαιρία να υποδείξω στην Θαλασσι-
 νού, της 24/10/90, και στην *Christoudias*, νωρίτερα, η δια-
 σφάλιση της λειτουργίας της Πολιτείας μέσα στα πλαίσια
 της νομιμότητας καθιστά την αναστολή πραγματικά εξαι- 25
 ρητικό μέτρο δεδομένου ότι μετά την ακύρωση παραμερι-
 σμός της ακυρωθείσας απόφασης συνιστά μορφή εκτρο-
 πής από τη νομιμότητα, η οποία αποδυναμώνει την αρχή
 του κράτους δικαίου στην οποία θεμελιώνεται η Κυπρια-
 κή Πολιτεία - (Βλ. άρθρο 179 του Συντάγματος). 30

---

* (1979) 3 C.L.R. 390.

** (1979) 3 C.L.R. 537.

*** (1981) 3 C.L.R. 246.

- Δε θα επαναλάβω το σκεπτικό της Θαλασσινού, της 24/10/90 (ανωτέρω), το οποίο υιοθετώ και επισυνάπτω. Θέλω μόνο να υπογραμμίσω το μέγεθος του κλονισμού της νομιμότητας στη λειτουργία της Δημόσιας Υπηρεσίας με την παραγκώριση μέχρι σήμερα της απόφασης που εκδόθηκε στις 7/7/90. Διερωτώμαι ποιό είναι το κύρος των δημοσίων υπαλλήλων οι οποίοι συνεχίζουν να κατέχουν παράνομα θέσεις μετά την ακύρωση του διορισμού τους από το Ανώτατο Δικαστήριο και ποιά η νομική υπόσταση των πράξεών τους από θέσεις που δεν νομιμοποιούνται να κατέχουν.

Η αίτηση απορρίπτεται.